

КРАВЧЕНКО

Ірина Сергіївна,

доцент кафедри адміністративного права
процесу та адміністративної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

ОСОБЛИВОСТІ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ ЗА ПОРУШЕННЯ ВИМОГ ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ

Одним із основних напрямків реформування МВС України впродовж останніх років є формування та забезпечення високого рівня довіри до поліцейських, однак це можливо лише при належній протидії порушенням вимог антикорупційного законодавства. Це зумовлює потребу в ефективному, якісному та достатньому нормативно-правовому регулюванні заходів виявлення та припинення порушень вимог в тому числі фінансового контролю щодо поліцейських.

За результатами проведеного Міжнародною фундацією виборчих систем (IFES) дослідження громадської думки, корупція входить до четвірки найбільших проблем населення і викликає особливе занепокоєння у 47 % громадян. Особливо гостро стоїть питання подолання корупційних проявів в силових структурах держави, зокрема в лавах Національної поліції України.

Одним із найбільш розповсюджених адміністративних правопорушень, пов'язаних з корупцією, є склад статті 172-6 КУпАП «Порушення вимог фінансового контролю».

Сьогодні існує проблематика реалізації вказаної норми з таких підстав: проблематика визначення об'єктивної сторони вчинення вказаного адміністративного порушення; проблематика визначення суб'єктивної сторони вчинення вказаного адміністративного порушення.

Відповідно до ст. 9 КУпАП адміністративним правопорушенням (проступком) визнається протиправна, винна (умисна або необережна) дія чи бездіяльність, яка посягає на громадський порядок, власність, права і свободи громадян, на встановлений порядок управління і за яку законом передбачено адміністративну відповідальність [4].

Згідно зі ст. 11 КУпАП адміністративне правопорушення визнається вчиненим з необережності, коли особа, яка його вчинила, передбачала можливість настання шкідливих наслідків своєї дії чи бездіяльності, але легковажно розраховувала на їх відвернення або не передбачала можливості настання таких наслідків, хоч повинна була і могла їх передбачити [4].

Відповідно до ст. 251 КУпАП, доказами в справі про адміністративне

правопорушення є будь-які фактичні дані, на основі яких у визначеному законом порядку орган (посадова особа) встановлює наявність чи відсутність адміністративного правопорушення, винність даної особи в його вчиненні та інші обставини, що мають значення для правильного вирішення справи [4].

Листом Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ вих. № 223-943/0/4-17 від 22.05.2017 звернуто увагу, що, вирішуючи питання про притягнення осіб до відповідальності за вчинення адміністративного правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 172-6 КУпАП, щодо порушення вимог фінансового контролю, яке полягало у несвоєчасному поданні без поважних причин декларації особою, уповноваженою на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, слід враховувати об'єктивні ознаки складу цього адміністративного правопорушення, зокрема його об'єктивну сторону, яка має активну форму прояву та полягає у несвоєчасному поданні без поважних причин декларації.

Для розкриття об'єктивних складових адміністративного правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 172-6 КУпАП, слід зазначити, що диспозиція цієї норми за своїм змістом є бланкетною адміністративно правовою нормою, тобто нормою, яка лише називає або описує правопорушення, а для повного визначення його ознак відсилає до інших норм. Так, примітка до ст. 172-6 КУпАП, містить вказівку на суб'єкт цього правопорушення, відсилає до норм спеціального антикорупційного закону, зокрема частин 1 і 2 ст. 45 Закону України "Про запобігання корупції", в яких, крім іншого, передбачено певну деталізацію відповідних положень нормативно-правових актів, що наповнює норму ч. 1 ст. 172-6 КУпАП більш конкретним змістом для встановлення саме тих ознак, які мають значення для правової кваліфікації зазначеного діяння. Зокрема, поліцейський так само є суб'єктом даного адміністративного правопорушення.

Суб'єктивна сторона правопорушення характеризується наявністю вини у формі прямого чи непрямого умислу; вчинення цього діяння через необережність виключає притягнення особи до адміністративної відповідальності.

Таким чином, аналізуючи викладене можна зробити висновок про те, що суб'єктивна сторона адміністративного правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 172-6 КУпАП, характеризується наявністю вини у формі прямого чи непрямого умислу, а відповідальність настає лише за умови, що особа усвідомлювала протиправний характер своїх дій і мала прямий умисел, спрямований на ухилення від подання чи несвоєчасне подання декларації, керуючись при цьому особистим інтересом чи інтересами третіх осіб, або мала непрямий умисел, свідомо допускаючи наслідки у вигляді неподання або несвоєчасного подання декларації, вчинення цього діяння через необережність виключає притягнення особи до адміністративної відповідальності.

Позиція щодо обов'язкової наявності прямого чи непрямого умислу як суб'єктивної сторони правопорушення, пов'язаного з корупцією, висловлена у постановках Апеляційного суду Харківської області від 27 09.2017 р. (про-

вадження №33/790/1086/17), Апеляційного суду Черкаської області від 19.09.2017 р. тощо.

Відповідно до п. 1 ч. 1 ст. 247 КпАП зазначено, що провадження в справі про адміністративне правопорушення не може бути розпочато, а розпочате підлягає закриттю за відсутністю події і складу адміністративного правопорушення [4].

Також особливу увагу потрібно звертати і на строки, оскільки в багатьох справах це може бути вирішальним фактором та підставою для закриття провадження без встановлення складу адміністративного правопорушення.

Відповідно до ч. 3 ст. 38 КУпАП зазначено, що адміністративне стягнення за вчинення правопорушення, пов'язаного з корупцією, а також правопорушень, передбачених статтями 164 14, 212 15, 212 21 цього Кодексу, може бути накладено протягом трьох місяців з дня його виявлення, але не пізніше двох років з дня його вчинення [4].

Відповідно до Узагальненого науково-консультативного висновку Науково-консультативної ради при Вищому адміністративному суді України була підтримана позиція відповідно до якої вирішено, що під час закриття провадження у справах про адміністративне правопорушення у зв'язку із закінченням строків притягнення до адміністративної відповідальності, передбачених ст. 38 КУпАП, вина особи не встановлюється.

Крім того, вчинення поліцейським адміністративного правопорушення, пов'язаного з корупцією, є підставою для проведення службового розслідування, а відповідно і підставою для відсторонення поліцейського від виконання службових обов'язків (посади) [3].

Також слід наголосити, що відповідно до ст. 54 Закону України «Про Національну поліцію» особа, яка бажає взяти участь у конкурсі, подає у визначеному порядку до поліцейської комісії серед інших і такі документи, як письмову заяву про участь у конкурсі, у якій також зазначається про надання особою згоди на проведення спеціальної перевірки відповідно до Закону України "Про запобігання корупції" і на обробку персональних даних відповідно до Закону України "Про захист персональних даних"; а також зокрема і декларацію, визначену Законом України "Про запобігання корупції".

Зауважимо, що законодавець прямо вказує у ст. 61 Закону України «Про Національну поліцію», що на поліцейських поширюються обмеження, визначені Законом України "Про запобігання корупції", цим та іншими законами України, зокрема не може бути поліцейським особа, до якої були застосовані заходи адміністративної відповідальності за вчинення адміністративного правопорушення, пов'язаного з корупцією [2].

Відповідно до ст. 77 Закону України «Про Національну поліцію» поліцейський звільняється зі служби в поліції, а служба в поліції припиняється, серед іншого і у разі набрання законної сили рішенням суду щодо притягнення до відповідальності за вчинення адміністративного правопорушення, пов'язаного з корупцією [2].

Отже, особливостями адміністративного відповідальності поліцейського за порушення вимог фінансового контролю є: за вчинення адміністративного порушення, пов'язаного з корупцією поліцейський несе як адміністративну відповідальність на загальних засадах, так і дисциплінарну відповідальність, оскільки така особа не може бути поліцейським і дана обставина є підставою для звільнення з Національної поліції України після проведення службового розслідування; врахування необхідності доведення суб'єктивної та об'єктивної сторони правопорушення під час провадження у справах про адміністративне правопорушення, пов'язане з корупцією, відносно поліцейського.

Бібліографічні посилання:

1. Закон України «Про запобігання корупції» від 14.10.2014 № 1700-VII. *Відомості Верховної Ради*. 2014. № 49. Ст. 2056.
2. Закон України «Про Національну поліцію» від 02.07.2015. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19?find=1&text=%EA%EE%F0%F3%EF%F6#w18>.
3. Закон України «Про Дисциплінарний статут Національної поліції України» від 15.03.2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2337-19?find=1&text=%EA%EE%F0%>.
4. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>.

ЛАЗАРЄВ

Владислав Олександрович,
декан факультету
економіко-правової безпеки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук

КУБЕЦЬКА

Ольга Миколаївна,
завідувач навчально-наукової лабораторії з
дослідження проблем економічної безпеки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат економічних наук, доцент

**ПРАКТИКА ЗАСТОСУВАННЯ АНТИКОРУПЦІЙНОГО
ЗАКОНОДАВСТВА В АГРАРНІЙ СФЕРІ**

Вирішення проблеми деморалізації/корупції є домінуючим напрямом подальшого становлення українського суспільства на сучасному етапі розвитку країни у різних її сферах, зокрема, у аграрній.